

Modtaget via elektronisk post. Der tages forbehold for evt. fejl

Europaudvalget
(Alm. del - bilag 521)
udenrigsministerråd
(Offentligt)

URU, Alm. del - bilag 126 (Løbenr. 9735)

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg

og deres stedfortrædere

Bilag	Journalnummer	Kontor	
1	400.C.2-0	EU-sekr.	22. januar 2003

Med henblik på mødet i Folketingets Europaudvalg den 23. januar 2003 – dagsordenspunkt rådsmøde (almindelige anliggender og eksterne forbindelser) den 27.-28. januar 2003 – vedlægges Udenrigsministeriets supplerende notat vedrørende dagsordenspunkt 24.

SUPPLERENDE AKTUELT NOTAT			
Til:	Folketingets Europaudvalg	J.nr.:	
CC:		Bilag:	1
Fra:	Udenrigsministeriet	Dato:	22. januar 2003
Emne:	Supplerende bidrag til det samlede aktuelle notat for rådsmøde (almindelige anliggender og eksterne forbindelser) den 27.-28. januar 2003: Dagsordenspunkt 24: EU's forslag til modaliteter i forhandlingerne i WTO på landbrugsområdet		

Nyt notat.

Det har på møder i 133-komiteen ikke været muligt at skabe konsensus om forslaget, og der er derfor ønsket en politisk drøftelse i rådet. Punktet forventes derfor med kort varsel sat på rådsmødet

(almindelige anliggender og eksterne forbindelser) den 27. januar 2003.

For sagens baggrund i øvrigt henvises til vedhæftede aktuelle notat tilgået Folketingets Europaudvalg den 20. januar 2003 som del af det samlede aktuelle notat til brug for forelæggelsen af rådsmødet (landbrugs- og fiskeriministre) den 27.-28. januar 2003.

EU's forslag til modaliteter i forhandlingerne i WTO på landbrugsområdet

KOM dok. foreligger ikke

Nyt notat.

Baggrund

Kommissionen har d. 16. december 2002 i Rådet (landbrug og fiskeri) og i art. 133 komiteen fremlagt udkast til EU's udspil om modaliteter for landbrugsforhandlingerne i WTO.

Kommissionen har netop udarbejdet en revideret tekst til EU's udspil om modaliteter for landbrugsforhandlingerne i WTO. Udspillet er udsendt d. 15. januar 2003.

Kommissionens forslag har hjemmel i Traktatens art. 133 og kan vedtages med kvalificeret flertal uden høring af Europa-Parlamentet.

Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Det vurderes, at forslaget er i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet, idet der er tale om gennemførelse af handelspolitik.

Formål og indhold

De væsentligste elementer i EU's modalitetsudspil.

Det foreslås, at reduktionsforpligtelserne i en ny landbrugsaftale skal tage udgangspunkt i den fulde gennemførelse af landbrugsaftalen fra Uruguay-runden, d.v.s. i de bundne niveauer i 2000. Med start i 2006 skal gennemførelsen af reduktionerne for I-lande ske over 6 år og for U-lande over 10 år. Kommissionen foreslår således samme aftalemodel som benyttet i Uruguay-runden.

Markedsadgang

Told

Den nuværende lineære reduktionsformel fra Uruguay-runden skal ifølge forslaget være told-reduktionsformlen også i den kommende runde, d.v.s. udgøre en gennemsnitlig reduktion på 36% og minimum 15% for hver enkelt toldlinje.

Toldkvoter

Der foreslås ingen konkret forhøjelse af gældende toldkvoter. Kommissionen foreslår, at alle I-lande og de mest udviklede U-lande skal give told- og kvotefri adgang til deres markeder for al import fra de fattigste U-lande. Dette har EU allerede forpligtet sig til at gøre med EBA - "Everything But Arms" - forslaget.

I-lande skal samtidig sikre, at toldfri adgang for U-landenes eksport af landbrugsprodukter udgør mindst 50% af deres totale import fra U-lande.

Det fremgår yderligere, at administrationen af toldkvoter bør forbedres således, at ydede koncessioner resulterer i reel mulighed for markedsadgang.

Sikkerhedsklausulen

Det fremgår, at landbrugsaftalens særlige beskyttelsesklausul (Special Safeguard (SSG) ønskes opretholdt. Klausulen giver mulighed for at indføre særtold ved unormalt lave priser på verdensmarkedet og/eller ved stærkt stigende import.

Geografiske betegnelser

I udkastet fastslås, at en afgørende del af mange landbrugsprodukters værdi er produktets geografiske betegnelse. Hvis geografiske betegnelser ikke beskyttes, vil deres værdi forringes afgørende.

Der foreslås derfor etableret en liste af navne, som for nærværende anvendes af andre end rettighedshaverne i oprindelseslandet, med henblik på at forbyde andre producenters vildledende og illoyale brug.

Eksportkonkurrence

Eksportstøtte

Kommissionen foreslår en gennemsnitlig nedskæring på 45 % af budgetudgifterne under forudsætning af, at alle former for eksportstøtte behandles på samme måde.

Eksportstøtte skal helt elimineres for produkterne hvede, oliefrø, olivenolie og tobak, såfremt de øvrige WTO-medlemmer ikke yder nogen anden form for eksportsubsidier for de pågældende produkter.

Eksportkreditter for landbrugsvarer

Det fremhæves i forslaget, at statsgaranterede eksportkreditter for landbrugsvarer og mængderne, som disse omfatter, skal gøres bundne og til genstand for reduktionsforpligtelser i samme omfang som andre eksportsubsidier. Dette skal ses i sammenhæng med EU's offensive holdning om at begrænse alle former for eksportstøtte.

Det foreslås dog, at visse produkter (det fremgår ikke hvilke) og U-lande skal undtages fra restriktioner.

En mindre ændring af tekstafsnittet om eksportkreditter fremgår af det reviderede forslag. Denne ændring underbygger den direkte sammenhæng mellem landbrugsområdet og forslaget om disciplinering af eksportkreditområdet.

Fødevarerhjælp

Fødevarerhjælp skal ydes i tilfælde af katastrofe- og nødhjælp – *ikke* som et instrument til at komme af med overskudsproduktion. Fødevarerhjælp bør ydermere ydes i form af naturalier og i ren gave-form for ikke at forøge U-landenes gældsbyrde. Det foreslås, at WTO medlemmer, hver gang de har mulighed for det, bør give direkte kontantbidrag til køb af fødevarer i modtagerlandet eller fra andre udviklingslande.

Statshandelsselskaber

For så vidt angår statshandelsselskaber (State Trading Enterprises (STEs)) foreslås, at al illoyal handelspraksis afskaffes. Det foreslås, at statshandelsvirksomheder ikke må eksportere til priser lavere end de priser, som de har betalt til producenterne for de pågældende varer.

Intern støtte

EU foreslår en væsentlig reduktion på 55 % i WTO-medlemslandens interne støtte (Total Aggregate Measurement of Support (AMS)), i forhold til Uruguay rundens niveau og lineære reduktions-metode.

Landbrugsaftalens de minimis undtagelse

EU ønsker de minimis undtagelsen i art. 6 i landbrugsaftalen ud, for så vidt angår udviklede lande. Støtte undtaget fra reduktionsforpligtelser jf. de minimis undtagelsen, er baseret på, at udgifter under et vist niveau (defineret som som 5% af produktionsværdien for de enkelte vareområder for industrilandene og 10 % for udviklingslandene) ikke anses for at være handelsforstyrrende, og derfor ikke behøver at blive inkluderet i nedsættelsesberegningerne som en del af medlemslandets AMS.

Gul boks

WTO landbrugsaftalens gule boks omfatter nationale landbrugspolitiske foranstaltninger, der er knyttet til produktionen, og som derfor har en forvridende effekt på markederne og handlen. Som følge af Uruguay-runden er denne støtte blevet reduceret med 20 %.

Den gule boks i landbrugsaftalen foreslår Kommissionen reduceret med 55% i forhold til det bundne niveau i 2000. For EU's vedkommende vil det betyde en støttereduktion fra ca. 67 mia. euro til ca. 30 mia. euro.

Blå boks

WTO landbrugsaftalens blå boks omfatter direkte betalinger knyttet til faktoranvendelse i forbindelse med produktionsbegrænsende støtteordninger, der ikke på samme måde som foranstaltningerne i den gule boks er genstand for reduktionskrav. I EU drejer det sig om arealtilskud og dyrepræmier.

EU ønsker landbrugsaftalens blå boks bevaret. Begrundelsen er, at foranstaltningerne under blå boks har vist sig at være mindre forstyrrende for samhandlen end gul boks foranstaltninger. Det bemærkes, at EU er under hårde angreb i WTO for omfattende areal- og dyrepræmier.

Grøn boks

WTO landbrugsaftalens grønne boks omfatter foranstaltninger, der ikke eller kun i minimalt omfang, har produktions- eller handelsforvridende effekter. Sådanne foranstaltninger kan anvendes af de enkelte WTO-lande uden begrænsninger.

EU ønsker den grønne boks i landbrugsaftalen bibeholdt. EU forslår, at foranstaltninger, der imødegår "vigtige samfundsmæssige målsætninger" skal integreres i den grønne boks. Der nævnes miljøbeskyttelse, landdistriktsudvikling og dyrevelfærd. Støtte til miljøbeskyttelse, landdistrikts-udvikling og dyrevelfærd skal ifølge udkastet hovedsagelig foregå under den grønne boks. De to førstnævnte områder er delvis dækket ind i den nuværende aftale, mens dyrevelfærd ikke er.

Det reviderede forslag indeholder i anden del af teksten en omformulering af teksten, hvoraf det fremgår, at støtte kategoriseret under grøn boks har bidraget til at dække mange af de i EU's forslag opregnede kriterier ind.

Ikke-produktspecifik støtte

For så vidt angår ikke-produktspecifik støtte ønskes en klar definition. Forslaget må anses for at være rettet mod lande, som i stort omfang har notificeret støtte under disse regler, hvorved man har undgået at notificere støtten som gul boks foranstaltning.

Ikke-handelsmæssige hensyn

I underpunktet fødevarerikkerhed understreges i Kommissionens forslag, at det er vigtigt at få konkretiseret den opstramning af forsigtighedsprincippet jf. SPS-aftalens art. 5.7, som følger af flere WTO panelafgørelser. Der er ikke fra EU's side noget ønske om en egentlig genforhandling af SPS-aftalen.

I forslaget anføres, at visse samfundsmål som miljøbeskyttelse, landdistriktsbevarelse, biologisk mangfoldighed, landdistriktsudvikling og dyrevelfærd bør kunne forfølges, uden at WTO bestemmelserne virker hindrende herfor. Støtten til disse mål kan ikke anses for handelsforstyrrende og vil kunne indgå i landbrugsaftalens grønne boks, såfremt foranstaltningerne er målrettede, transparente og gennemføres på en måde, så de forstyrrer handlen mindst muligt.

I forslaget understreger Kommissionen særligt tre elementer. Det første er vigtigheden af, at foranstaltninger, der virker miljøbeskyttende, bør optages i landbrugsaftalen. Det andet er, at foranstaltninger, der tager sigte på at fremme landdistriktsudviklingen, i nødvendigt omfang bør være omfattet af landbrugsaftalen. Det tredje er forslaget om, at ekstraomkostninger, der kræves for at opfylde dyrevelfærdsnormer, ikke skal betragtes som handelsforstyrrende. Disse omkostninger bør ifølge Kommissionens forslag fritages for nedsættelsesforpligtelserne, når det klart kan dokumenteres, at de er en direkte følge af skærpede normer og derfor ikke eller kun i minimal grad forstyrrer handlen.

Mærkning

Endelig ønsker EU gennem en fælles stillingtagen en tydeliggørelse af kriterier og retningslinjer for gennemførelsen af obligatorisk mærkning inden for området for fødevarer og landbrugsprodukter.

Fredsklausulen

EU ønsker, at fredsklausulen skal fortsættes efter 31. december 2003. Fredsklausulen beskytter Uruguayrundens forhandlingsresultat på landbrugsområdet mod andre WTO-medlemslandes indsigelser baseret på andre dele af WTO aftalesættet, herunder primært aftalen om subsidier og udligningstold (SCM-aftalen). En manglende forlængelse vil kunne sætte EU's nuværende landbrugspolitik under pres.

Særlig og differentieret behandling af udviklingslandene

På en række områder - udover ovennævnte - ses omfattende og ambitiøse forslag om særlig og differentieret behandling af U-landene. Det fastslås i udkastet, at EU anerkender behovet for at sikre, at U-landene drager fordel af ekspansionen i verdenshandlen. Dette opnås ved at give U-landene bedre markedsadgang, samtidig med at anerkende vigtigheden af

fødevarer-forsynings sikkerhed og acceptere de svageste udviklingslandes behov for at opretholde en beskyttelse, så de får en rimelig tid til at tilpasse sig. I den forbindelse foreslås følgende:

1. Etableringen af en "fødevareforsyningskasse", der, som et særligt safeguard- og beskyttelses-instrument med henblik på at sikre fødevareforsynings sikkerheden, skal muliggøre gennemførelsen af yderligere toldnedsættelser og samtidig tage hensyn til U-landenes betænkeligheder vedrørende følsomme landbrugsafgrøder.
1. Alle I-lande skal sikre, at mindst 50 % af deres import af landbrugsvarer fra U-landene er til nultold.
1. Toldfri og kvotefri adgang for al import af landbrugsvarer fra de mindst udviklede lande til I-lande og til mere udviklede U-lande.
1. En gennemgang af landbrugsaftalens "de minimis" klausul med henblik på yderligere fleksibilitet for så vidt angår U-landene.
1. En væsentlig reduktion af toldsatseskalering (stigende toldsats med stigende forarbejdnings- grad) på produkter af særlig interesse for U-lande gennem en reduktion af toldbeskyttelses-niveauet (både værditold og specifik told).
1. Mulighed for U-lande for at støtte deres landbrugssektor af udviklingshensyn, såfremt sådan støtte ikke henregnes som handelsforstyrrende støtte.
1. Det foreslås, at de nye forpligtelser begyndende i 2006 for U-lande gennemføres over en tiårig periode.

Det bemærkes, at det reviderede forslag har tilføjet et oprindelseskrav til de(ubestemte) produkter fra U-landene, der i henhold til forslaget skal gøres til genstand for forhandlinger i WTO om toldreduktioner.

Udtalelser

Der foreligger ikke udtalelse fra Europa-Parlamentet.

Konsekvenser

Idet Kommissionen har tilkendegivet, at udspillet kan rummes indenfor den eksisterende landbrugspolitik i EU (Agenda 2000), vil forslaget ikke have nogle umiddelbare lovgivnings-mæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

Høring

Forslaget har været udsendt i skriftlig høring i § 2 udvalget (landbrug) og i WTO-Beach-Club udvalget. Der har været følgende bemærkninger:

Eksportkreditfonden foreslår, at afsnittet om eksportkreditter tilpasses, så det afspejler en klar skillelinje mellem eksportkreditter på landbrugsvarer og eksportkreditter generelt (herunder for industrivarer).

Denne skelnen påpeges som vigtig af to grunde. For det første er landbrugsvarer, modsat andre varer, ikke underlagt OECDs regler vedrørende eksportkreditter. Der er derfor ikke de samme muligheder for at give subsidier gennem eksportkreditter til f.eks. industrivarer, som der er til landbrugsvarer. Det vil således være forkert at fremhæve alle typer af eksportkreditter som subsidier, da eksportkreditter til f.eks. industrivarer er underlagt et krav i både WTO og OECD om at være i økonomisk balance. For det andet vil en sammenblanding af subsidieelementet i eksportkreditter på landbrugsvarer og eksportkreditter generelt kunne skade industrilandenenes forhandlingssituation i forhold til visse U-lande (Indien, Brasilien og Kina), som har angrebet eksportkreditter generelt.

Endelig foreslår Eksportkreditfonden, at teksten også refererer til Kommissionens forslag om at opstille særlige discipliner for eksportkreditter for landbrugsvarer. Eksport Kredit Fonden kan støtte de foreslåede discipliner. Det bemærkes, at der i det reviderede udspil er taget højde for Eksportkreditfondens bemærkning.

Landbrugsraadet vurderer, at forslaget respekterer rammerne for landbrugspolitikken, som de er fastlagt i Agenda 2000. På den baggrund findes forslaget generelt acceptabelt.

Landbrugsraadet lægger især vægt på følgende elementer i Kommissionens forslag:

Prispolitikken

Det anses for meget vigtigt, at Kommissionen foreslår, at der i en ny landbrugsaftale skal være fleksibilitet i reduktionskravene for både told og eksportstøtte.

Markedsadgang Landbrugsraadet kan tilslutte sig forslaget om, at told skal reduceres efter samme model som i den gældende landbrugsaftale, d.v.s. med 36% i gennemsnit og minimum 15% for hver toldlinje.

Derimod kan Landbrugsraadet ikke tilslutte sig Kommissionens forslag om, at EU's regler for geografiske benævnelser skal udstrækkes til de øvrige WTO-lande, og ønsker ikke, at forslaget skal indgå i forhandlingerne om markedsadgang.

Eksportkonkurrence Landbrugsraadet finder det vigtigt, at en ny aftale kommer til at indeholde fleksible reduktionskrav, og kan under den forudsætning som udgangspunkt acceptere størrelsesordenen for den budgetmæssige reduktion af eksportstøtten.

Landbrugsraadet betinger sig, at alle former for støtte til eksport - herunder eksportkredit, fødevarerhjælp og statshandel - kommer til at indgå i forhandlingerne på lige fod. Også prisafhængig intern støtte ønskes inddraget i forhandlingerne.

Intern støtte Landbrugsraadet kan acceptere Kommissionens forslag til WTO vedrørende gul og blå boks under den forudsætning, at forslagene kædes uløseligt sammen. EU's tilbud for den gule boks må således revideres, hvis WTO-forhandlingerne fører til en større eller mindre reduktion af den blå boks.

Endelig finder Landbrugsraadet det vigtigt, at Kommissionen har foreslået, at der skal etableres en klar definition af støtte, som ikke er produktspecifik, og som i den nuværende aftale kan udelades fra beregning af AMS.

Endvidere kan Landbrugsraadet tiltræde forslaget om, at der for I-lande ikke længere skal være mulighed for at anvende de minimis undtagelsen i artikel 6(4)(a) ved beregning af AMS.

Ikke-handelsmæssige hensyn I forbindelse med ikke-handelsmæssige hensyn lægger Landbrugsraadet især vægt på forslaget om, at kompensation for dyrevelfærdskrav skal undtages fra støttereduktion på lige fod med miljø-beskyttelse og landdistriktsudvikling.

U-lande Landbrugsraadet har stor forståelse for, at u-landene indrømmes særlige vilkår omkring markedsadgang og i forhold til landbrugsaftalens støttebestemmelser.

Fredsklausulen Landbrugsraadet lægger afgørende vægt på, at fredsklausulen fortsættes i en ny landbrugsaftale.

Mejeriforeningen henholder sig til høringssvaret fra Landbrugsraadet, og bemærker yderligere, at spørgsmålet om beskyttelse af geografiske indikationer på ingen måde henhører under landbrugsforhandlinger med WTO. Mejeriforeningen udtrykker bekymring for, at EU ad denne vej vil give indrømmelser vedrørende eksempelvis markedsadgangen til gengæld for at opnå anerkendelse og udbredelse af EU's system vedrørende beskyttelse af geografiske indikationer.

Dansk Industri (DI) bemærker i sit høringssvar, at man opfatter Kommissionens udspil som et seriøst og detaljeret indspil til forhandlingerne om den kommende landbrugsaftale i WTO. Landbrugsforhandlingerne i WTO er et centralt omdrejningspunkt i forhold til rundens succesfulde udfald, og det er derfor afgørende, at EU viser vilje til at give større markedsadgang for tredjelande samt til at omlægge sin landbrugspolitik. DI støtter derfor den reformproces, som er igangsat med midtvejsevalueringen af Agenda 2000.

DI understreger behovet for sammenhæng mellem de forpligtelser, EU påtager sig i WTO, og de instrumenter, som internt tages i anvendelse for at garantere den europæiske fødevarerindustri konkurrencedygtighed.

Til de foreslåede modaliteter finder Fødevarerindustrien, at spørgsmålet om beskyttelse af geografiske indikationer ikke bør behandles i forbindelse med landbrugsforhandlingerne i WTO.

Spørgsmålet bør i stedet behandles i regi af TRIPs-rådet.

Arbejderbevægelsens Erhvervsråd (AE) bemærker følgende i sit høringssvar:

Både ud fra generelle økonomiske hensyn, ud fra hensynet til u-landene, ud fra hensynet til forbrugerne og til skatteyderne samt ud fra hensynet til den kommende østudvidelse af EU mener AE, at man bør fortsætte med at ændre EU's landbrugspolitik i en mere markedsorienteret retning samt gennemføre en reform, der indebærer væsentlige besparelser i EU's landbrugsstøtte.

Disse synspunkter bør ifølge AE også afspejle sig i EU's forslag til modaliteter i forhandlingerne i WTO på landbrugsområdet, hvilket dog ikke i tilstrækkelig grad synes at være tilfældet.

Vedr. WTO landbrugsaftalens "grønne boks", der omfatter foranstaltninger, der ikke eller kun i minimalt omfang har produktions- eller handelsforvridende effekter, kan AE støtte Kommissionen's forslag om, at foranstaltninger, der imødegår "vigtige samfundsmæssige målsætninger" skal integreres i den grønne boks. Der nævnes miljøbeskyttelse, landdistriktsudvikling og dyrevelfærd. AE mener, at der herudover også bør inddrages regler vedr. arbejdssikkerhed og arbejdsmiljø.

U-landsorganisationen Ibis bemærker følgende i sit høringssvar:

Eksportstøtte: U-landsorganisationen Ibis er af den holdning, at nedskæringen af budgetudgifterne skal være større end de foreslåede 45%. Samtidig ønskes produktkredsen udvidet til bl.a. at indeholde sukker, mælk, kød og non-annex 1 produkter. Endelig må en nedsættelse af budgetudgifterne ikke afhænge af om øvrige WTO-medlemmer tilslutter sig en nedsættelse af andre former for eksportsubsidier - EU bør gå forrest i denne nedskæring ved at fjerne alle skadelige støtteordninger (subsidiær, kreditter samt direkte produktionsstøtte) i.f.m. WTOs ministerkonference i Mexico (september 2003).

Endelig må evt. skadelige effekter for nettofødevarerimporterende U-lande p.g.a. stigninger i verdensmarkedspriser som følge af nedskæringer i eksportstøtten på visse landbrugsprodukter kompenseres.

Fødevarerhjælp: U-landsorganisationen Ibis er enig i Kommissionens forslag og foreslår samtidig, at EU landene arbejder for en ændring i DAC reglerne som forhindrer fødevarerhjælp i at blive medregnet som udviklingsbistand.

Ikke-handelsmæssige hensyn: U-landsorganisationen Ibis er af den holdning, at den konkurrenceforvridende beskyttelse under SPS-aftalen bør tages op til diskussion enten via en genforhandling eller en sær aftale som tager hensyn til udviklingslandenes særlige interesser.

Særlig og differentieret behandling af udviklingslandene: U-landsorganisationen Ibis mener ikke, at Kommissionens forslag i tilstrækkelig grad tager hensyn U-landenes interesser. Markedsadgang alene er utilstrækkeligt til at øge u-landenes eksport og Kommissionen må inkludere effekterne af EU's interne støtteordninger samt andre handelsforvridende barrierer.

Andet: U-landsorganisationen Ibis finder det meget beklageligt, at Kommissionen ikke holder fast i Marrakeshløftet fra 1994 om kompensation for mulige negative effekter af WTO's landbrugsaftale. Dette løfte ønsker Ibis indfriet, ligesom Kommissionens forslag bør indeholde klare løfter om kapacitetsopbygning af de mindst udviklede landes inddragelse i verdensmarkedet.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Forslaget er sendt til Folketingets Europaudvalg den 18. december 2002. Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.